

ДӘРІЛІК САБЫННЫҢ ТАУАРЛЫҚ СИПАТТАМАСЫ

Қасымбаева А.Е., Қошахан А.Қ., Қанет Н.Ж.,

Татеева А.Б., Избастенова Д.С.

Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті

Сабын-жоғары май қышқылдарының натрий тұздары, олардың сулы ерітінділері жуғыш әсерге ие. Кір сабынның негізгі шикізаты - майлар, мұнайды қайта өңдеу өнімдері. Сонымен қатар, жануарлар майлары (сиыр, қой, ешкі, жылқы, борсық...), өсімдік майлары (күнбағыс, мақта кокос,...) қолданылады.

Сабын технологиясында, қалыптасып келген, келесі заттар қосылады: соапстоктар - майлар мен майларды сілтілермен тазарту кезіндегі қалдықтар; фузалар-майларды сақтау және өңдеу кезіндегі қалдықтар; шайыр қышқылдары-канифоль; таль майы және мұнай қышқылдары. Бейорганикалық заттар да қосылады: каустикалық сода, ас тұзы, натрий силикаты. Кір сабын өндірісі екі кезеңнен тұрады: пісіру және өңдеу. Бірінші кезеңде сабын желімі химиялық реакция арқылы майлы қоспадан және сілтілерден алынады, егер қоспалар болмаса - қайнатылады (тікелей әдіс) немесе қоспалар бөлінеді (жанама әдіс). Сабын желімі ас тұзымен өңделеді, сабын өзегі (май қышқылдарының 60-65%) және сабын желімі (25-28%) бөлінеді. Алынған сабын салқындатылады. Сабынның компоненттері, сипаттамасы және тұтынушылық қасиеттері 1 кестеде көрсетілген.

Кесте 1. Сабынның құрамына кіретін компоненттер келесі кестеде көрсетілген:

Компоненттің аты	Сипаттамасы	Тұтынушылық қасиеті
Консерванттар	Метипарабен-эртүрлі бактерияларды жояды. Феноксизтанол - бактериялардан қорғайды және жууға арналған. Carpyl Glycol-микроорганизмдерден қорғайды. Теріні жұмсартады және тегістейді. Сорбин қышқылы-микроорганизмдердің өсуін басады.	Құрамындағы заттардың ұзақ сақталуы және бактериядан қорғау;
Бояғыштар	Титан диоксиді- материалға ақ түс береді. CI 12490, CI 15510	Түс өндіру
Сольвенттер	Ароматтандыру; Изопропилмирикат; Дипропиленгликоль	Сабынға жаңа иіс беру
Тұрақтандырығыш	Антал; Натрий силикаты	Сабын процесі кезінде тотықтырғыш
Антибактериалды заттар	Триклозан; Бор қышқылы; Триклокарбон	Антибактериалді күшейту

Дезодорациялау заттары	Метанил	Терінің иісін жасырады
Емдік қоспалар	Тұндырмалар; Дәрумендер;	Өнімнің құрамын жақсарту және адам организмiне пайдалы ету
Артық қоспалар	Глицерин; Ланолин	Сабынның майсыздандыру қасиетін төмендету
Сілтілі қоспалар	Натрий гидроксиді Калий гидоксиді Кальциленген сода	Май қышқылын бейтараптандырады.

Емдік қасиеті бар сабынды өндіру маңызды мәселенің бірі. Шетмемлекеттерінде йодты сабын, перманганатты сабын өндіріледі және сұраныс емдік сабындарға жылдан-жылға өсуде.

Ерекше рецептермен өндірілетін табиғи ингредиенттерден тұратын сабын үлкен сұранысқа ие. Осындай сабындар гигиеналық шараларды емдік бағытқа айналдырып ләззат алуға да мүмкіндік жасайды. Тамаша әсер алу үшін, хош иісті сабындарды қолдану үшін халық қаражат жұмсауға дайын.

Әдебиеттер

1. Краснюк И.И., Михайлова Г.В., Чижова Е.Т. Лечебно-косметические средства / И.И. Краснюк, Г.В. Михайлова, Е.Т. Чижова.- М.- Академия, 2006, 240с [https://academia-moscow.ru/ftp_share/_books/fragments/fragment_19986.pdf][1]
2. Дрибноход Ю.Ю. Косметика и косметология. Словарь справочник / Ю.Ю. Дрибноход. Феникс, 2008, 540с. [https://www.labirint.ru/books/802001/][2]
3. Меньшутина Н.В. Инновационные технологии и оборудование фармацевтического производства / Н.В. Меньшутина. Бином, 2012, 328 с. [https://www.labirint.ru/books/459294/][3]
4. Чижова Е.Т., Михайлова Г.В. Медицинские и лечебно-косметические мази. – М.: ВУНМЦ, 1999. – 404 с. [https://www.myuniversity.ru.html][4]
5. Чижова Е.Т., Михайлова Г.В. Медицинские и лечебно-косметические порошки. – М.: ВУНМЦ, 1998. – 152 с. [https://www.myuniversity.ru][5]